

Mandat for rammeplanutvalg for ny lærerutdanning for grunnskolen

I. Målet

Målet for ny lærerutdanning er en integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert utdanning som er attraktiv, innovativ og krevende og som har høy kvalitet. Utdanningen skal svare på grunnskolens behov for grunnleggende lærerkompetanse og danne et godt grunnlag for videre kompetanseutvikling i yrkesutøvelsen. Arbeidet med ny rammeplan og nasjonale retningslinjer for utdanningen skal være en åpen og inkluderende prosess som kan bidra til å sikre at vi når de målene som er satt for utdanningen i St. meld. nr. 11 (2008-2009) *Læreren – rollen og utdanningen*.

II. Sentrale grunnlagsdokumenter

Rammeplanutvalget må forholde seg til følgende dokumenter:

St. meld. nr. 11 (2008-2009), Innst. S. nr. 185 *Læreren – rollen og utdanningen* og referat fra stortingets behandling av saken 02.04.2009

Lov om universiteter og høyskoler

Læreplanverket for Kunnskapsløftet – generell del, prinsipper for opplæringen og læreplaner for fag

Forskrift til opplæringslova – kap. 14 om krav til kompetanse for lærere

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning fastsatt av Kunnskapsdepartementet 20.03.2009

III. Hovedelementene i arbeidet

Rammeplanutvalgets arbeid vil bestå av tre hoveddeler:

a. Forslag til nasjonal rammeplan (forskrift)

Utvalget skal utarbeide et forslag til Kunnskapsdepartementet til en nasjonal rammeplan som i forskriftsform gir de overordnede rammene for utdanningen. I St.meld. nr. 11 er bl.a. dette sagt om rammeplanen:

Departementet vil fastsette en overordnet rammeplan med forskrift for grunnskolelærerutdanningen med klare krav til læringsutbytte for fag og praksisopplæring. Rammeplanen må utvikles i lys av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket og et eventuelt sektorrammeverk for lærerutdanningene. Rammeplanen skal bidra til en mest mulig enhetlig nasjonal oppbygging av grunnskolelærerutdanningen.

Rammeplanen skal inneholde bestemmelser om

- overordnet mål
- utdanningens varighet, obligatoriske fag og fagenes og praksisopplæringens omfang
- strukturell ramme for de to hovedretningene som sikrer progresjon, profesjonsretting og integrering (mellom undervisningsfag, pedagogikk og elevkunnskap og praksisopplæringen)
- prinsipper for differensiering/overlapping mellom hovedretningene
- forventet læringsutbytte på utdanningsnivå (fireårig yrkesutdanning) og relatert til og tilpasset kompetanseområdene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket og til den lærerkompetansen som grunnutdanningen skal gi.

b. Nasjonal prosess for enhetlig oppbygging

I meldingen gis en lang rekke føringer for en ny og styrket lærerutdanning. Ved sin behandling av meldingen og komitéens innstilling, har Stortinget gitt full tilslutning til hovedlinjene i utdanningen.

Rammeplanen skal bidra til en enhetlig nasjonal oppbygging uten at alle detaljene i denne skal nedfelles i den overordnede planen. Rammeplanutvalget skal derfor organisere og styre en nasjonal prosess ved hjelp av bredt sammensatte faggrupper som skal utvikle nasjonale tilrådninger til institusjonene om bestemmelser på nivået under den nasjonale rammeplanen. I St. meld. nr. 11 er det bl.a. sagt dette om den nasjonale prosessen:

"I forbindelse med rammeplanarbeidet vil Kunnskapsdepartementet invitere til en nasjonal prosess som sikrer god forankring av den nye lærerutdanningen i fagmiljøene og hos samarbeidsparter." (s. 20)

"Departementet vil (...) gi føringer for en organisering av lærerutdanningsprogrammene som fremmer integrering av teori og praksis, progresjon og gjennomgående profesjonsretting". (s. 22)

"Etablering av den nye grunnskolelærerutdanningen krever et omfattende arbeid ved den enkelte institusjon. Departementet vil sette klare resultatmål for kvalitetsutvikling og koordinere og stimulere lærerutdanningsinstitusjonenes arbeid". (s. 28)

Med utgangspunkt i meldingens og innstillingens mål og tiltak skal faggruppene og utvalget vurdere og gi tilråding om hvilke felles retningslinjer som bør gjelde for

- organisering av programmene for å sikre
 - en utdanning med god progresjon, integrering av teori og praksis og gjennomgående profesjonsretting
 - tilrettelegging for samarbeid mellom institusjonene og nasjonal og internasjonal studentmobilitet, herunder innpassing av internasjonalt semester
 - tilrettelegging for videreutdanning på masternivå
- det faglige innholdet
 - fagenes innhold, herunder fagdidaktikk, Kunnskapsløftets grunnleggende ferdigheter, det flerkulturelle/flerspråklige aspektet; hvilke fag som skal differensieres mot årstrinn og hva som skal være felles for begge hovedretningene; fagenes plassering i programmene
 - hvilke skoler relevante fag som kan være valgfag i programmene, og i hvilket omfang
 - pedagogikk og elevkunnskap (innhold, samarbeidsformer, personalets fagkompetanse)
 - den obligatoriske bacheloroppgaven: kopling av teoretiske kunnskaper og praktiske problemstillinger, krav om faglig samarbeid mellom ulike lærerutdannere
 - hvilke tverrfaglige emner/temaer som skal være obligatoriske, hvordan de kan innpasses i fag/organiseres i programmene; bl.a. må det sikres at kunnskap om prinsippet i FNs barnekonvensjon om "barnets beste" og barns rett til vern mot mobbing, vold og overgrep inngår i lærerkompetansen
- praksisopplæringen i tråd med meldingens føringer

- tydelige mål for den enkelte praksisperioden, felles rammer for vurdering av studentenes læring i praksis
- krav til praksisskoler og praksislærere
- rammer for partnerskapsavtaler mellom lærerutdanningsinstitusjon og skoleeier
- styrket forskningsforankring: konsekvenser for innhold, arbeidsmåter og samarbeidsformer
- overgangsordninger mellom hovedretningene
- regler for fritak for fag/fagmoduler som ikke er del av lærerutdanning
- hvordan grunnutdanningen for lærere kan ses i sammenheng med og være et grunnlag for den videre profesjonelle utviklingen i yrket.

Utvalget vurderer om andre spørsmål også bør drøftes som ledd i den nasjonale prosessen.

Utvalget avgjør på hvilke områder det skal nedsettes faggrupper, oppnevner gruppene og fastsetter mandat og eventuelt hvordan de skal arbeide.

Utvalget skal utrede og tallfeste de økonomiske og administrative konsekvensene av sine anbefalinger om enhetlig nasjonal oppbygging av den nye utdanningen. Minst ett forslag må baseres på uendret ressursbehov i forhold til dagens allmennlærerutdanning.

c. Kjennetegn/indikatorer på ny lærerutdanning for grunnskolen
Rammeplanen for ny lærerutdanning vil være mindre beskrivende og styrende enn tidligere rammeplaner når det gjelder utdanningens oppbygging og innhold. Samtidig innebærer St.meld. nr. 11 en reform som både stiller tydelige krav om kvalitetsutvikling og fornying, og varsler klarere nasjonal styring av norsk lærerutdanning.

På grunnlag av den nasjonale prosessen skal utvalget foreslå for Kunnskapsdepartementet et sett med kjennetegn på ny lærerutdanning og eventuelle indikatorer som resultater i utdanningen kan måles etter. Formålet er å definere noen sentrale kjennetegn/indikatorer som kan legges til grunn for overvåking av institusjonenes gjennomføring av reformen og av etterprøving av kvaliteten i programmene. Utvalget skal knytte sine forslag til hovedtrekkene i utdanningen slik den er beskrevet i meldingens kapittel 2.2. særlig:

- faglighet/spesialisering
- profesjonsretting/styrket praksisopplæring
- krav til studentinnsats
- forsknings- og utviklingsorientering
- internasjonalisering

IV. Kontakt- og arbeidsformer

Ny rammeplan må være fastsatt tidlig på nyåret 2010, etter en formell høring i sektoren. Bl.a. på grunn av den knappe tiden som er til rådighet, vil det være viktig å sikre god forankring underveis hos alle berørte parter.

a. Observatørstatus i rammeplanutvalget

Kunnskapsdepartementet vil møte som observatør i utvalget og vil også ha regelmessige møter med lederen. Det kan også være aktuelt at Utdanningsdirektoratet gis observatørstatus. I tillegg kan samordning med rammeplanutvalg for samisk grunnskolelærerutdanning ivaretas ved observatørstatus.

b. Referansegruppe/referansenettverk

Det må inviteres til aktiv involvering av alle lærerutdanningsmiljøer og andre berørte instanser ved direkte deltaking i faggruppe, referansenettverk, høringsmøter e.l. Utvalget må også vurdere bruk av en egen nettside, fagseminarer og lignende.

c. Samordning

Utvalget må sikre god kontakt og samordning gruppene i mellom og mellom gruppene og rammeplanutvalget. Det vil være viktig for lærerutdanningsmiljøenes fagplanarbeid at det er åpenhet under rammeplanarbeidet, for eksempel gjennom faggruppene, av forslag til bestemmelser som skal inn i rammeplanen.

V. Frister

- 02.11.2009 Forslag forskrift om rammeplan for ny grunnskolelærerutdanning sendes Kunnskapsdepartementet
- 20.01.2010 Nasjonale retningslinjer for programmene oversendes institusjonene og Kunnskapsdepartementet
- 20.01.2010 Forslag til et sett med kjennetegn/indikatorer for ny lærerutdanning oversendes Kunnskapsdepartementet

VI. Budsjett

Til drift av rammeplanutvalg, faggrupper og sekretariat vil det bli stilt til rådighet en budsjetttramme på inntil 6 mill. kroner i 2009 og 3 mill. kroner i 2010.